

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/39

KARAR NO : 1987/43

ÖZET: Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olmakla beraber, 1402 sayılı Kanunun 13/a-b maddesindeki süre ve bağlantı koşullarını içermeyen suça ait davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

TCK 312

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Veysel Yılmaz ve arkadaşları

O L A Y : "Genç Emekçiler Birliği Derneği"nin başkan ve üyeleri olan sanıkların; 19.7.1978 günü yayınladıkları "Halkımıza" başlıklı bildirin, halkı suç işlemeye tahrik edici olduğunun yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen raporda anlaşıldığı ileri sürülerek, eylemlerine uyan TCK.nun 312. maddesine göre cezalandırılmaları istemiyle, Diyarbakır C. Savcılığınca düzenlenen 27.12.1978 günlü iddianame ile sanıklar hakkında kamu davası açılmıştır.

1- Diyarbakır Suluh Ceza Mahkemesi; 21.12.1982 gününde, 1979/58, 1982/3309 sayı ile; suçun Diyarbakır'da bulunan Genç Emekçiler Derneği'nce çoğaltılıp dağıtılan bildiri ile işlendiği anlaşıldığından sanıkların TCK.nun 311/1. maddesine göre cezalandırılmak üzere mahkemelerinin görevsizliğine ve dosyanın Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

2- Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi; 23.10.1984 gününde, 1983/37-1984/304 sayı ile; Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Adli Müşavirliğinin 15.10.1984 günlü, 1984/2266 sayılı yazıları ile, davaya bakmanın sıkıyönetim askerî mahkemesinin görevine girdiği mütelaa edilmiş olmakla davada mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiştir.

Anılan karar Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nce, 2.12.1986 günü, onaylanarak kesinleşmiş ve dosya sıkıyönetim askerî mahkemesine gönderilmiştir.

3- Diyarbakır 1 Nolu Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi; 18.3.1987 gününde, 1987/17 sayı ile; sanıklardan Rasim Çakar ile ilgili başka bir davanın mahkemelerinin kesinleşen 14.8.1986 günlü, 1986/375-335 sayılı kararı ile sonuçlandığı, bu itibarla sanıklarla ilgili mahkemelerine açılan başka bir dava bulunmadığı, sanıklara atılı suçtan dolayı mahkemelerinin görevli olmadığı düşünülmesi belirtilerek, görevli yargı yerinin tayini için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verilmiş dosya anılan mahkemenin 18.3.1987 günlü, 1987/17 muh. sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Mevrure Gözdemir, A.Mazhar Akman, Türkan Güven, Ergun Argon, A. Vahap Özaslan ve Havuz T. Özgen'in katılmaları ile yaptığı, 30.3.1987 günlü toplantıda geçici raportör Hakim M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler; okunduktan, toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavıoğlu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ertan Urunganın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklara atılı suç, 26.4.1979 günü sıkıyönetim ilân olunan Diyarbakır'da ilândan üç aydan çok önce 19.7.1978 günü işlenmiş olup, halen bu ilde sıkıyönetim uygulaması devam etmektedir.

Bu itibarla görev sorununun çözümünde, 1402 sayılı Kanununun 13. maddesinin nazara alınması gerekir.

Anılan maddeye sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenen bir suça sıkıyönetim askerî mahkemelerinde bakılabilmesi için öncelikle suçun, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunması, ayrıca sıkıyönetim askerî mahkemelerinde görülen davalarla genel ve ortak amaç içinde bağlantılı olması gerekir.

Atılı suçun niteliğine, işleniş biçimine ve dağıtılan bildirilerin niteliğine, göre suç, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmaktadır. Ancak atılı suçun sıkıyönetim askerî mahkemelerinde görülmekte olan davalarla genel ve ortak amaç içinde ve 4.5.1981 günlü, 1/1 sayılı ilke kararında öngörüldüğü biçimde organik ve örgütsel olarak bağlantılı olduğu yolunda dosyada herhangi bir kanıt bulunmamakta ve böylece bağlantı koşulu gerçekleşmemiş olmaktadır.

Hernekadar, sanıklardan Rasim Çakar hakkında sıkıyönetim askerî mahkemesince açılmış bir davanın olduğu dosya içeriğinden anlaşılmakta ise de, bu davanın sıkıyönetim askerî mahkemesince kesinleşen bir kararla sonuçlandırıldığı ve şu an için gerek bu sanık ve gerekse öteki sanıklar hakkında sıkıyönetim askerî mahkemelerinde derdest başka bir davanın olmadığı görülmekle, sonuçlanan bu davanın bağlantıyı ortaya çıkardığı söylenemez.

Öte yandan, sıkıyönetim komutanının davanın sıkıyönetim askerî mahkemesince görülmesi yolundaki mütelaası uyarınca bu davaya sıkıyönetim askerî mahkemesinde bakılması da mümkün değildir. Zira 1402 sayılı Kanununun 13/son. maddesinde sıkıyönetim komutanına tanınan bu yetki, sıkıyönetim mahkemelerinin görevine giren suçların adli yargı yerlerinde görülmesine ilişkin olup, esasen adli yargının görevine giren suçların sıkıyönetim mahkemesinde gördürülmesine imkan tanıyan bir yetki de değildir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle davada adli yargı yerinin görevli bulunduğu Diyarbakır 1 Nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 23.10.1984 günlü, 1983/37- 1984/304 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiği ne bu nedenle, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun kabulüne, Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 23.10.1984 günlü, esas 1983/37, karar 1984/304 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 30.3.1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

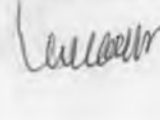
Üye

Mehrure Gözdemir

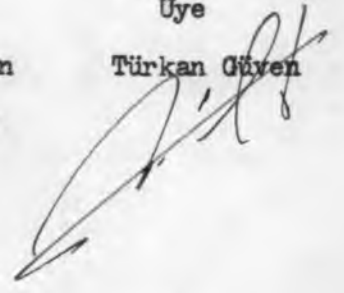
Üye

A.Mazhar Akman

Üye

Türkan Güven

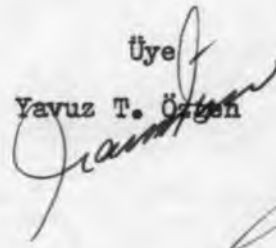
Üye

Ergun Argon

Üye

Yavuz T. Özgen

Üye

A.Vahap Özarslan

